Onderwerp
Verslag van de bespreking van de uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden TPN-West en bijbehorend projectplan inclusief reactie van de gezamenlijk betrokken overheden

Datum en tijd
3 september 2024, 15.00-16.00u

Locatie
Regionaal Archief Nijmegen

Aanwezig
[redacted] wijkraad Neerbosch Oost
[redacted] wijkraad Kinderdorp Neerbosch
[redacted] omgevingsmanager, gemeente Nijmegen
[redacted] strategisch adviseur gezonde en veilige leefomgeving, Provincie Gelderland
[redacted] trainee gezonde en veilige leefomgeving, Provincie Gelderland
[redacted] Bedrijvenvereniging TPN west
[redacted] Bedrijvenvereniging TPN west – Hyster vorkheftrucks
[redacted] senior adviseur luchtkwaliteit, gemeente Nijmegen
[redacted] beleidsmedewerker milieu & duurzaamheid, gemeente Beuningen
[redacted] dorpsbelang Hees
[redacted] dorpsbelang Hees
[redacted] dorpsbelang Hees
[redacted] dorpsbelang Hees
[redacted] dorpsbelang Hees
[redacted] strategisch adviseer milieu & bedrijven, gemeente Nijmegen
[redacted] projectsecretaresse, gemeente Nijmegen

Doel bijeenkomst
Ophalen bij aanwezigen: wat vinden jullie van de huidige concept uitvoeringsagenda en bijbehorend projectplan? Wat vind je goed, wat kan beter, wat ontbreekt?

Aanleiding
- Aanleiding voor de agenda en het projectplan is het OvV-rapport Industrie en Omwonenden waarin overheden en bedrijven worden opgeroepen om omwonenden beter te beschermen tegen industriële emissies.
- In de concept uitvoeringsagenda en het projectplan worden aanvullende maatregelen genoemd die (in eerste instantie) vooral zijn gericht op het verbeteren van de situatie op en rondom TPN-West. Het betreft hier dus maatregelen bovenop wat we al doen. Er is ook een landelijke actie-agenda waarin maatregelen worden onderzocht en opgepakt.
- ODRA, ODRN, Provincie, gemeenten Beuningen en Nijmegen werken samen bij het uitvoeren van deze aanvullende maatregelen. ODRA is betrokken omdat er op TPN-West bedrijven zijn waarvoor zij, namens de provincie het toezicht uitvoeren.
- De uitvoeringsagenda schetst de maatregelen meer op hooflijnen. In het projectplan worden daar concrete acties aan verbonden.

Opgesteld door [redacted]

Vragenrondje

Verduidelijkende vragen en opmerkingen:

- In mijn beleving zijn de gemeentes en provincie verantwoordelijk/geven opdracht aan ODRN. In die zin valt wat ODRN doet onder de verantwoordelijkheid van de gemeentes en provincie. Het is een uitvoeringsorganisatie.
  - *Reactie: Het klopt dat gemeentes en provincie eigenaar en opdrachtgever zijn van de OD's en dat OD's er zijn om VTH-taken uit te voeren. Het uitvoeren van deze taken vraagt veel kennis en expertise. OD's hebben een eigen verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat deze in voldoende mate aanwezig is en blijft en om de uitvoering van taken te verbeteren en opereren hierin zelfstandig. De gemeentes en provincie stellen hiervoor jaarlijks budget beschikbaar.*
    (PS. Landelijk zijn inmiddels afspraken gemaakt over een minimum budget voor innovatie en opleiding voor OD's.)

- Het gevaar is als je het over doelstellingen voor een heel gebied gaat hebben terwijl het bijvoorbeeld over 1 specifiek bedrijf gaat/één groep bewoners. Er moet ruimte zijn voor rechtstreekse communicatie met een bedrijf.
  - *Reactie: Zeker. Het principe van 'een goede buur' staat voorop. Rechtstreekse communicatie tussen bedrijf en omwonenden blijft heel belangrijk en zullen we vanuit de overheid ook altijd aanmoedigen/stimuleren. Het convenant dat we mogelijk gaan afsluiten met de Bedrijvenvereniging is hier deels op gericht.*

- In het plan lees je dat klachtenafhandeling naar de ODRN moet. Maar waarom zou je niet ook het bedrijf informeren als bewoner? Dit wordt niet zo teruggezien in het plan.
  - *Reactie: Terechte opmerking. We kijken hoe we dit meer kunnen benadrukken.*

- M.b.t. het convenant: gaat over communicatie met omwonenden zonder dat de omwonenden partij zijn in dat convenant (tussen overheden en bedrijven). Ook in het projectplan ontbreekt dit. Is een convenant het juiste middel voor bedrijven om met omwonenden te praten?
  - *Reactie: Het convenant zoals we het nu voor ogen hebben richt zich primair op het ondersteunen van bedrijven bij het invullen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het convenant is dus niet bedoeld als middel om met omwonenden te gaan praten maar is er voor bedoeld bedrijven te ondersteunen en stimuleren aandacht te hebben voor de gezondheid van omwonenden en werkenden op en rondom TPN-West en waar mogelijk het gebruik en/of de uitstoot van schadelijke stoffen te verminderen. Onderdeel van die maatschappelijke verantwoordelijkheid is wat ons betreft ook transparant zijn en actief communiceren met je omgeving. Er zijn bedrijven die dat al goed doen en daarin kunnen bedrijven van elkaar leren. In overleg met de Bedrijvenvereniging zullen we kijken of en hoe we omwonenden kunnen betrekken bij het tot stand komen van dit convenant.*

- Het is onduidelijk van wie de uitvoeringsagenda en het projectplan nou eigenlijk is.
  - *Reactie: we kijken hoe we dat duidelijker kunnen opschrijven.*

- Het rapport gaat veel over inventariseren en wanneer het over afdwingen gaat is het niet concreet. Advies is om de juridische kaders verder uit te werken.
  - *Reactie: Dat wordt beoogd met VTH-kaders verbeteren. We zullen kijken waar we dat nog wat concreter kunnen maken.*

- Er wordt enkel over luchtemissies door industrie gesproken. Als je de gezondheid wil verbeteren dan is het slimmer om te beginnen bij de grote vervuilers.
  - *Reactie: Tot op heden hebben we ons met name gefocust op de grote emissies. Maar vele kleintjes maken samen ook een grote. Daarom willen we die ook betrekken en in ieder geval goed zicht hebben op alle emissies; groot en klein. Bij de vervolgaanpak geven we prioriteit daar waar we verwachten dat de meeste gezondheidswinst te behalen is.*

- Er is ook een relatie tussen geluid en gezondheid. Geluid komt niet terug in de documenten.
  - *Reactie: Klopt we richten ons vooral op industriële emissies van schadelijk stoffen en geuroverlast. Geluid nemen we (nu) niet mee omdat we de indruk hebben dat dat veel minder speelt op en rond TPN-West.*

- Het is nu nog onduidelijk hoe je aan betrouwbare data komt en dit kan concreter worden uitgemaakt. Dit geldt ook voor de wijze waarop de betrouwbaarheid getoetst wordt. Uitleggen waar de cijfers uit de emissie database op zijn gebaseerd.
  - *Eens dat de betrouwbaarheid van data een belangrijk onderwerp is. We moeten hier aandacht voor hebben en transparant over zijn. Bij het ontwikkelen van de emissie database hebben we daar aandacht voor.*

Tops:

Hieronder worden de tijdens de bijeenkomst gegeven tops benoemd. Bedankt daarvoor. We zorgen ervoor dat deze behouden blijven.

- Heldere fasering
- Gerichtheid op gezondheid burgers
- Goede inschatting (tevens zwakte) van de risico’s
- Positief dat er uitgebreid over gedacht is
- concreet tijdspad
- Ambitieus
- Gericht op samenwerking

Tips:

Hieronder worden de tijdens de bijeenkomst gegeven tips benoemd en voorzien van een reactie. Daar waar de tips sterke gelijkenissen vertonen of in elkaars verlengde liggen zijn deze onder elkaar gezet en voorzien van 1 reactie.

- Geef een update van de stand zaken sinds augustus 2024.
  - *Reactie: In januari zullen we een update geven van de stand van zaken t/m december 2024.*

- Organiseer als ODRN meer bewustwording van wat de missie van ODRN is.
  - *Reactie: De missie van de ODRN 'samen zorgen we voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving' wordt de komende tijd zowel bij de medewerkers als extern gecommuniceerd.*

- Betere uitwerking van eigenaarschap bij metingen /
- Wijze van meten uitwerken en concretiseren. Net als toetsing betrouwbaarheid.
  - *Reactie: Deze tips nemen we mee bij het verder uitwerken van de emissie database en het strategisch meetplan. We willen zowel omwonenden als bedrijven betrekken bij het opzetten van de emissie database en het strategisch meetplan.*

- Communiceer realistischer over de meetresultaten in de wijk. Denken in termen van 'voldoen aan normen' zit er nog heel erg in. Op de website zeg je dat van bedrijf X de emissie 'goed' is, terwijl je ook kan zeggen: dit bedrijf stoot uit onder norm en wat de effecten hiervan op de gezondheid zijn weten we niet exact.
  - *Reactie: De kwalificatie goed is hier inderdaad niet handig. We passen dat aan op de website. Het klopt dat het denken in normen (emissiegrenswaarden) binnen het VTH-systeem nog steeds leidend is. Het kost tijd dat te veranderen. Door het ontwikkelen van kennis over de effecten voor de gezondheid, door training van medewerkers van OD's maar ook door in de opdracht en verantwoording het effect voor de gezondheid mee te nemen willen we daar de komende jaren stappen in zetten. Met name de maatregelen genoemd binnen actielijn 2: Gezondheid centraal in het VTH-proces zullen hieraan bijdragen.*

- Projectplan (paragraaf 2.1). Minder inspanningsverplichtingen (in gesprek gaan, voorstel, afstemming). Meer resultaatverplichtingen.
- De onduidelijkheid zit 'm vooral in de vertaalslag naar iets concreter/hoe het er in de praktijk uit gaat zien.
  - *Reactie: We gaan kijken waar we in zowel de uitvoeringsagenda als het projectplan de verschillende maatregelen, en dan met name het beoogde resultaat concreter kunnen verwoorden.*

- De uitvoeringsagenda en het projectplan gaan uit van samenwerking en vertrouwen en niet van afdwingen. Hoe wordt er omgegaan met 'minder goedwillende' partners waar je tegenaan gaat lopen? /
- Werk de juridische kaders zo concreet mogelijk uit om 'dwarsliggers' aan te pakken /
- Uitvoeringsagenda paragraaf 2.2.3 juridisch kader. Ga geen analyse uitvoeren. Goede kans dat dit elders in NL al bestaat.
  - *Reactie: Het klopt dat het zwaartepunt in de uitvoeringagenda en het projectplan ligt op samenwerking vanuit vertrouwen. Dat is ook logisch want het betreft hier*

aanvullende maatregelen. Wat op dit moment wettelijke verplicht, en dus afdwingbaar is doen we al en is de afgelopen jaren op onderdelen al geïntensiveerd (meer toezicht, meer zelf meten, actualiseren van vergunningen) en is daarom geen onderdeel van deze uitvoeringsagenda. Met de aanvullende maatregel om de VTH-kaders (juridisch en beleidsmatig) te verbeteren gaan we kijken hoe we daarmee het verder terugdringen van schadelijke emissies kunnen versnellen en indien nodig kunnen afwingen. Dat wiel gaan we niet opnieuw uitvinden. We weten van gemeentes en provincies die dit eerder al gedaan hebben dus daar gaan we gebruik van maken en we gaan daarbij met elkaar samenwerken.

- Waarom wordt er niet van het bestaande VTH-systeem afgezien? En naar het kwaliteit systeem gekeken zoals in het 7 wijkenoverleg door de wijkvertegenwoordigers voorgesteld is?
- Bedrijven dwingen om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en hun milieuprestaties continue te verbeteren.
  - *Reactie: Er zijn in het huidige VTH-systeem wel onderdelen die bedrijven er toe aanzetten om de milieuprestatie continue te verbeteren. Zo kennen we bedrijven die verplicht een milieuzorgsysteem moeten hebben en moeten bedrijven met aanzienlijke ZZS-emissies verplicht elke 5 jaar een vermijdings- en reductieprogramma opstellen. In de herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE) zit een verplichting voor bedrijven om een analyse te maken van de mogelijkheden om schadelijke stoffen te vervangen of het gebruik en de emissie te reduceren. Deze verplichtingen gelden echter alleen voor grote installaties en emissies. Voor kleinere installaties en emissies zijn de mogelijkheden om dit af te dwingen op dit moment zeer beperkt. Daarom zetten we daar vooral in op het bewust maken van bedrijven en het stimuleren van bedrijven om het gebruik en de emissie van schadelijke stoffen te vermijden of terug te dringen. Daarom willen we ook graag samen met de Bedrijvenvereniging kijken of een convenant daaraan kan bijdragen.*

- Betrek ook de gezondheid van meer dan 9000 werknemers op TPN-West en neem ook emissies van omwonenden zelf en verkeer mee (tip van Bedrijvenvereniging TPN-West).
  - *Reactie: Eens om ook de gezondheid van de meer dan 9000 werkenden op TPN-West hierin te betrekken. Wanneer het gebruik van schadelijke stoffen kan worden vermeden of verminderd is dit goed voor zowel werkenden als de omwonenden. Reden waarom we in het convenant met de Bedrijvenvereniging ook aandacht willen hebben voor het verbeteren van de gezondheid van deze werkenden. Deze uitvoeringsagenda richt zich primair op industriële emissies van TPN-West als reactie op het OvV-rapport Industrie en Omwonenden. Uiteraard zijn er ook andere bronnen van luchtverontreiniging. Ook op deze bronnen voeren we beleid en werken we eraan om emissies van schadelijke stoffen terug te dringen middels diverse maatregelen. Deze vragen een andere aanpak en hebben een andere scope en maken daarom geen onderdeel van deze uitvoeringsagenda. Uiteindelijk beoordelen we de gevolgen voor gezondheid op het niveau van de leefomgeving waarbij we zoveel mogelijk alle bronnen van verontreiniging zullen meenemen.*

- Projectplan aanbeveling OVV. Aanscherping vergunningen SMART opnemen in het projectplan.
  - *Reactie: Er is op dit moment al bestaand beleid om de vergunningen regelmatig aan te scherpen (actualiseren). Daarom maakt dit nu ook geen onderdeel van deze*

uitvoeringsagenda. Volgens dit bestaande beleid wordt afhankelijk van de zwaarte van het bedrijf elke 5, 7 of 10 jaar gekeken of de vergunning geactualiseerd moet worden. We willen naar aanleiding van deze tip wel kijken of we het actualisatie beleid zodanig kunnen aanpassen dat daarbij meer rekening wordt gehouden met het aspect gezondheid zodat vergunningen waar dit speelt eerder geactualiseerd worden. We voegen dit toe aan de maatregel sturen op gezonde leefomgeving – resultaatgericht VTH.

- Maak duidelijk hoe handhaving zal plaatsvinden gericht op gezondheid.
  - *Reactie: Welke mogelijkheden we hebben, dan wel voor onszelf kunnen creëren om ook daadwerkelijk op gezondheid te kunnen handhaven is op dit moment nog onvoldoende duidelijk. We voegen dit toe aan de maatregelen sturen op gezonde leefomgeving – resultaatgericht VTH en Versterken VTH-kaders.*

- Wat is plan B als de randvoorwaarden (tijd, geld, mensen) voor het uitvoeren van deze plannen er niet zijn?
  - *Reactie: Bij elk van de genoemde risico's is beschreven wat we doen om deze uit te sluiten dan wel te verkleinen. Een risico dat we in de volle breedte terugzien is de beschikbaarheid van voldoende capaciteit om de genoemde maatregelen en acties goed en tijdig uit te voeren. Door planmatig te werken en door als opdrachtgevers prioriteit te geven aan dit onderwerp verwachten we dat de benodigde capaciteit hiervoor voldoende is gewaarborgd. Plan B zou kunnen zijn dat we in overleg met de OD's bepaalde acties gaan uitbesteden aan commerciële partijen.*

- Maak de posities duidelijk: bewoners, bedrijven, overheden.
  - *Reactie: we kijken hoe we dat duidelijker kunnen opschrijven.*

Vervolg

- Bij zowel de uitvoering van (een aantal) maatregelen van deze uitvoeringsagenda en projectplan zullen we waar nodig en mogelijk omwonenden en bedrijven betrekken.
- De opmerkingen en tips worden verwerkt.
- De aangepaste uitvoeringsagenda en projectplan worden toegestuurd naar de aanwezigen bij deze bijeenkomst.
- Tegelijkertijd wordt de uitvoeringsagenda ter vaststelling voorgelegd aan de verschillende besturen.
- In januari 2025 zal een stand van zaken overzicht worden gedeeld met de aanwezigen van deze bijeenkomst.
- Verder zullen we zoveel mogelijk de bestaande overleggen en contacten gebruiken om de voortgang van deze agenda te bespreken en om omwonenden en bedrijven hierbij te betrekken.
- Q4 2025 wordt een eindevaluatie uitgevoerd. Ook hierbij zullen omwonenden en bedrijven worden betrokken.

Sluiting

Alle aanwezigen worden bedankt voor de actieve en waardevolle bijdragen.